

PIENTEN LUKIOIDEN HELMI

OPINTOJAKSOTARJONTA
2026–2027

SISÄLLYSLUETTELO

Kaikille yhteiset aineet3

Äidinkieli ja kirjallisuus (ÄI).....	4
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2)	5
Ruotsi, B1-oppimäärä (RUB)	9
Englanti, Laaja oppimäärä (ENA)	10
Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus	11
Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)	11
Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)	12
Biologia (BI).....	13
Maantiede (GE).....	13
Fysiikka (FY).....	14
Kemia (KE).....	15
Filosofia (FI).....	16
Psykologia (PS).....	16
Historia (HI).....	17
Evangelisluterilainen uskonto (UE).....	18
Ortodoksinen uskonto (UO).....	19
Elämäkatsomustieto (ET).....	20
Yhteiskuntaoppi (YH).....	21
Terveystieto (TE).....	21
Liikunta (LI).....	22
Musiikki (MU).....	23
Kuvataide (KU).....	24
Opinto-ohjaus (OP).....	25

Valinnaiset aineet 26

Ranska, B3-oppimäärä (RAB).....	27
Saksa, B3-oppimäärä (SAB)	28
Kotitalous (KO)	29
Teatteritaide (TEA)	29
Tietotekniikka (TEK).....	29
Käsityö (KÄ).....	30
eSPORT (ES).....	30

Lukiodiplomit 32

(lukiodiplomit lakkautetaan syksyllä -27 alkavilta lukiolaisilta, muutostyö on käynnissä syksyn -29 yo-kirjoituksia varten) & temaattiset opinnot 32

Musiikin lukiodiplomi.....	33
----------------------------	----

Kuvataiteen lukiodiplomi.....	33
Käsityön lukiodiplomi	33
Liikunnan lukiodiplomi.....	33
Temaattiset opinnot (TO).....	34

Ohjeita & ainevalintakortti37

Vinkit opintosuunnitelman laatimiseen 38

Kaikille yhteiset aineet

Suomen kieli ja kirjallisuus

Äidinkieli ja kirjallisuus (Äi)

Pakolliset opintojaksot

Äi1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen > 2 op

Äi2–3 Kieli- ja tekstitietoisuutta viestien > 2 op

Äi2 Kieli- ja tekstitietoisuus > 1 op

Äi3 Vuorovaikutus 1 > 1 op

Äi4 Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa > 2 op

Äi5 Tekstit ja vaikuttaminen 2 op

Äi6–7 Vuorovaikutusta puhuen

ja kirjoittaen > 2 op

Äi6 Kirjoittaminen 1 > 1 op

Äi7 Vuorovaikutus 2 > 1 op

Äi8 Kirjallisuuden kontekstit > 2 op

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

Äi9 Vuorovaikutustaitojen syventäminen > 2 op

Opiskelija syventää ja monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa sekä työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja.

Opintojaksolla keskitytään argumentointiin, opiskelu- ja työelämän vuorovaikutustilanteisiin (esim. kokous tai neuvottelu), ongelmanratkaisuun, vuorovaikutustilanteiden analyysiin sekä vuorovaikutuksen etiikkaan.

eSport-opiskelija: suositellaan kurssin suorittamista.

Äi10 Kirjoittamistaitojen syventäminen > 2 op

Opiskelija syventää taitojaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen.

Opintojaksolla keskitytään kirjallisen ilmaisukyvyn kehittämiseen, aineistojen käyttöön, tekstin muokkaamiseen ja viimeistelyyn sekä kielenhuoltoasioiden kertaamiseen.

Tärkeä opintojakso ylioppilaskirjoitusten kirjoitustaidon koetta varten!

Äi11 Lukutaitojen syventäminen > 2 op

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan eritellä, tulkita ja arvioida erilaisia tekstejä sekä perustella tulkintansa uskottavasti tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Kriittinen ja kulttuurinen lukutaito syvenevät.

Tärkeä opintojakso ylioppilaskirjoitusten kirjoitustaidon koetta varten!

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

Äi12 Lukiotulokkaan kirjoittamiskurssi > 2 op

Oikeinkirjoitusta, kirjoitusharjoituksia, tekstien rakentamista, oman mielipiteen ilmaisua ja aineiston pohjalta kirjoittamista.

Opintojakso tarjoaa hyvän startin erityisesti äidinkielen ja kirjallisuuden, mutta myös muiden oppiaineiden opiskeluun. Tavoitteena on, että opiskelija oppii lukiolaiselta edellytettävän kirjoitustaidon.

Arviointi:

numeroarvosana

Äi13 Abinäytelmä > 2 op

Opintojaksolla valmistellaan näytelmä tai jokin muu visuaalinen teos (esim. video). Opiskelija osallistuu ryhmässä tehtävään esitykseen esimerkiksi käsikirjoittajana, ohjaajana, näyttelijänä, juontajana tai jos-sain muussa tehtävässä.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

Suomi toisena kielenä

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2)

Pakolliset opintojaksot

S21 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen > 2 op

Tavoitteena on, että opiskelija...

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä sekä niiden rakenteita ja ilmaisutapoja.
- oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan
- oppii käyttämän erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan

Keskeiset sisällöt

- pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen
- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto
- kielen- ja tekstinhuoltoa
- erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi.
- kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja

S22 Kieli- ja tekstitietoisuus > 1 op

Tavoitteena on, että opiskelija...

- kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan
- ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle
- oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa
- oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.

Keskeiset sisällöt

- Suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet
- eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot
- opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat

S23 Vuorovaikutus 1 > 1 op

Tavoitteena on, että opiskelija...

- kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana
- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekuulttuurien näkökulmasta
- oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelemaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen
- kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot
- tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimedialaisista teksteistä
- verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä
- ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio

S24 Kirjallisuus 1 > 2 op

Tavoitteena on, että opiskelija...

- harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä
- kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista
- kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta
- oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti
- kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kauno-kirjallisuutta.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- eläytyvää ja analyttävää kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta
- kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä
- kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna

S25 Tekstien tulkinta 1 > 2 op

Tavoitteena on, että opiskelija...

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti media-lukutaitoaan
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja
- osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana
- oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.

Keskeiset sisällöt

- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot

- perustelemisen harjoittelu suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot
- kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli
- yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos

S26 Kirjoittaminen 1 > 1 op

Tavoitteena on, että opiskelija...

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin
- sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä
- oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot
- sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys
- asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infinittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet

S27 Vuorovaikutus 2 > 1 op

Tavoitteena on, että opiskelija...

- kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja
- lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa
- hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta
- oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- kuullun ymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja kuuntelutaidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen
- yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttö-tilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa
- esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen

S28 Kirjallisuus 2 > 2 op

Tavoitteena on, että opiskelija...

- lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan
- kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä

Keskeiset sisällöt

- Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta
- eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

S29 Vuorovaikutus 3 > 2 op

Tavoitteena on, että opiskelija...

- kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa

- kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta
- syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista
- syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta

Keskeiset sisällöt

- kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö
- vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen
- dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä
- vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi
- mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen

S210 Kirjoittaminen 2 > 2 op

Tavoitteena on, että opiskelija...

- kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä
- kehittää omaäänistä kirjoittamista
- kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä
- syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta
- osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.

Keskeiset sisällöt

- aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi
- omaäänisten tekstien tuottaminen

- tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa
- luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen
- ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja

S211 Tekstien tulkinta 2 > 2 op

Tavoitteena on, että opiskelija...

- syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan
- osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä
- ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinassa.

Keskeiset sisällöt

- monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta
- analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö
- runokokoelma tai näytelmäteksti

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

S212 Ilmaisua ja vuorovaikutustaidot

Opintojaksolla kehitetään suullisen ilmaisun taitoja suomen kielellä sekä opitaan tunnistamaan puhutun ja kirjoitetun suomen eroja.

Kurssilla kerrataan ja harjoitellaan sanojen taivutusta sekä tutustutaan suomenkieliseen kirjallisuuteen, harjoitellaan kirjallisuudesta keskustelemista kirjallisuuteen liittyviä käsitteitä käyttäen ja kehitetään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja.

Kurssilla harjoitellaan suomen kieltä monipuolisesti eri aihealueet ja teemat huomioiden. Painopiste on puhumisessa, kuuntelemisessa ja kieliopin kertaamisessa.

Myös suomenkieliseen kirjallisuuteen tutustumista jatketaan kurssin tunneilla. Kieliopista kurssilla kerrataan verbien ja nominien taivutusta. Kielioppia tutkitaan aidoissa tekstiympäristöissä sekä harjoitellaan omaa taivutettujen muotojen tuottamista erilaisilla puhe- ja kirjoitustehtävillä.

Kommunikaatioon ja itseilmaisuuun liittyviä taitoja harjoitellaan säännöllisillä keskustelu- ja ryhmätehtävillä. Kirjallisuuteen tutustutaan lukemalla jokin suomenkielinen teos ja esittelemällä se muille.

Toinen kotimainen kieli

Ruotsi, B1-oppimäärä (RUB)

Pakolliset opintojaksot

RUB11–2 Opin ja elän arkeani > 4 op

RUB11 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen > 1 op

RUB12 Ruotsin kieli arjessani > 3 op

RUB13 Kulttuuri ja mediat > 2 op

RUB14 Ympäristömme > 2 op

RUB15 Opiskelu- ja työelämä > 2 op

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

RUB6 Viesti ja vaikuta puhuen > 2 op

Opintojaksolla painotetaan suullista viestintää.

Opintojaksolla syvennetään taitoa tuottaa ruotsin kieltä suullisesti, ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja rakentaa dialogia. Opintojaksolla harjoitellaan erityisesti uutta sanastoa ylioppilaskirjoituksia varten. Opintojakson lopuksi pidetään Opetushallituksen tuottama suullisen kielitaidon koe.

RUB7 Kestävä elämäntapa > 2 op

Opintojaksolla syvennetään tekstin ymmärtämis- ja tuottamistaitoja sekä luetaan erityyppisiä tekstejä. Tavoitteena on myös kerrata ruotsin kieltä ylioppilaskirjoituksia varten. Aihepiireinä ovat kestävä kehitys, eettisyys, sanavapaus ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä.

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

RUB8 Ruotsin kertausta > 2 op

Opintojaksolla kerrataan pakollisten kurssien asioita ryhmän toiveiden mukaan.

Arviointi:

numeroarvosana

RUB9 Ruotsin abikurssi > 2 op

Opintojaksolla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppejä.

Opintojaksolla ei pidetä loppukoetta.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty)

VIERAAT KIELET

Englanti, Laaja oppimäärä (ENA)

Perusopetuksen 1.–6. lk alkanut oppimäärä

Pakolliset opintojaksot

ENA1–2 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen sekä englanti globaalina kielenä > 4 op

ENA1 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen > 1 op

ENA2 Englanti globaalina kielenä > 3 op

ENA3 Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä > 2 op

ENA4 Englannin kieli vaikuttamisen välineenä > 2 op

ENA5 Kestävä tulevaisuus ja tiede > 2 op

ENA6 Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä > 2 op

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

ENA7 Ympäristö ja kestävä elämäntapa > 2 op

Opintojakson aihepiirit liittyvät ympäristöön ja kestävään elämäntapaan eri näkökulmista.

Arviointi:

numeroarvosana

ENA8 Viesti ja vaikuta puhuen > 2 op

Opintojaksossa on tavoitteena vahvistaa ja kehittää suullista kielitaitoa. Opintojaksoon kuuluu suullisen kielitaidon koe.

Arviointi:

numeroarvosana

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

ENA9 Kirjallinen viestintä > 2 op

Harjoitellaan yo-aineiden kirjoittamista tai muuta kirjallista viestintää osallistujien valinnan mukaan.

Arviointi:

numeroarvosana

ENA10 Come back grammar > 2 op

Keskeisen kieliopin kertausta ja harjoittelua sähköisen oppimateriaalin sekä verkossa tarjolla olevien harjoitusten avulla. Tarvittaessa myös kuunteluharjoituksia.

Arviointi:

numeroarvosana

ENA11 Abitreenit englanti > 2 op

Lukion englannin opintojakso. Ylioppilaskirjoituksiin kertaava opintojakso.

Arviointi:

numeroarvosana

Matematiikka

Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus

Pakolliset opintojaksot

MAY1 Luvut ja yhtälöt > 2 op

Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Pakolliset opintojaksot

MAB2 Lausekkeet ja yhtälöt > 2 op

MAB3 Geometria > 2 op

MAB4 Matemaattisia malleja > 2 op

MAB5 Tilastot ja todennäköisyys > 2 op

MAB6–7 Talousmatematiikan alkeet > 2 op

MAB6 Talousmatematiikan alkeet > 1 op

MAB7 Talousmatematiikka > 1 op

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

MAB8 Matemaattinen analyysi > 2 op

Opintojaksolla syvennetään käsitettä funktioista.

Tutkitaan funktion muutosnopeutta graafisin ja

numeerisin menetelmin, opitaan ymmärtämään

derivaatan tulkinta funktion muutosnopeutena.

Tutkitaan polynomifunktion kulkua derivaatan avulla.

Suurimman ja pienimmän arvon ja muutosnopeuden

määrittäminen ohjelmistojen avulla.

MAB9 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat > 2 op

Syvennetään tilastoihin ja jakaumiin liittyvää tietoa.

Tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä

yhteyksiä sekä hyödynnetään aiemmin opittuja

tilastoihin ja jakaumiin liittyvää tietoa ja taitoja.

Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien

tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä

pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan

hyödyntää kestävässä kehityksessä ja ihmiskuntaan

liittyvien ongelmien ratkaisuisissa.

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

MAB10 Lyhyen matematiikan kertaus > 2 op

Kerrataan lukion lyhyen matematiikan oppimäärää.

Lasketaan edellisten vuosien ylioppilaskokeiden

tehtäviä. Soveltuu oppimäärää kertaavana kurssina

myös niille, jotka eivät osallistu matematiikan

ylioppilaskirjoituksiin. Teknisten apuvälineiden

käyttö. Opintojakson päätteeksi suoritetaan

ylioppilaskoetta laajuudeltaan ja kestoaltaan vastaava koe.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty)

Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Pakolliset opintojaksot

MAA2 Funktiot ja yhtälöt 1 > 3 op

MAA3 Geometria > 2 op

MAA4 Analyttinen geometria ja vektorit > 3 op

MAA5 Funktiot ja yhtälöt 2 > 2 op

MAA6 Derivaatta > 3 op

MAA7 Integraalilaskenta > 2 op

MAA8 Tilastot ja todennäköisyys > 2 op

MAA9 Talousmatematiikka > 1 op

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

MAA10 3D-geometria > 2 op

Syvennetään vektorilaskennan tuntemusta ja tutustutaan kolmiulotteisen avaruuden xyz-koordinaatistoon. Opitaan tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla. Vahvistetaan avaruusgeometrian osaamista ääriarvosovellusten yhteydessä. Ohjelmistojen käyttö vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.

MAA11 Algoritmit ja lukuteoria > 2 op

Tutustutaan algoritmeihin ja opitaan tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat. Opintojaksolla laaditaan yksinkertaisiin matemaattisiin ongelmiin liittyviä algoritmeja sekä opitaan ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja. Perehdytään logiikan ja lukuteorian peruskäsitteisiin sekä alkulukujen ominaisuuksiin. Ohjelmistojen käyttö ohjelmoinnissa ja lukujen tutkimisessa.

MAA12 Analyysi ja jatkuva jakauma > 2 op

Opintojaksolla syvennetään ymmärrystä analyysin peruskäsitteistä ja opitaan muodostamaan ja tutkimaan aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita. Täydennetään integraalilaskennan taitoja sekä perehdytään jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja opitaan soveltamaan normaalijakaumaa myös käytännön tilanteissa. Ohjelmistojen käyttö funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

MAA13 Pitkän matematiikan kertaus > 2 op

Kerrataan lukion pitkän matematiikan oppimäärää. Lasketaan edellisten vuosien ylioppilaskokeiden tehtäviä. Soveltuu oppimäärää kertaavana kurssina myös niille, jotka eivät osallistu matematiikan ylioppilaskirjoituksiin. Teknisten apuvälineiden käyttö. Opintojakson päätteeksi suoritetaan ylioppilaskoetta laajuudeltaan ja kestoaltaan vastaava koe.

Arviointi:

suoritusmerkintä S=suoritettu, H=hylätty

MAA14 Numeeriset menetelmät matematiikassa > 2 op

Matematiikan sovelluksissa on hyvin tavallista, että tarkkaa ratkaisua ei ole mahdollista tai ainakaan järkevää selvittää. Hyvä esimerkki on sään ennustaminen: säätä mallintavat yhtälöt eivät voi ottaa huomioon aivan kaikkea, mutta ne ovat kuitenkin niin monimutkaisia, ettei niitä kyetä ratkaisemaan tarkasti. Tällaisia algoritmeja kutsutaan numeerisiksi menetelmiksi. Mikäli yhtälöä ei pystytä ratkaisemaan tarkasti, voidaan käyttää erilaisia numeerisia menetelmiä ja löytää niiden avulla yhä pienempiä välejä, joilla ratkaisu varmasti on. Numeerisia menetelmiä voidaan käyttää myös derivoinnissa sekä integroinnissa pinta-alan määrittämiseen. Lisäksi opintojaksossa syvennetään vektorilaskennan sekä polynomien jaollisuuteen ja yhtälön ratkaisemisen taitoja.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty)

Biologia (BI)

Pakolliset opintojaksot

BI1 Elämä ja evoluutio > 2 op

BI2–3 Ekologian perusteet ja ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin > 2 op

BI2 Ekologian perusteet > 1 op

BI3 Ihmisen vaikutukset

ekosysteemeihin > 1 op

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

BI4 Solu ja perinnöllisyys > 2 op

Opintojakson tarkoituksena on auttaa opiskelijaa syventämään ymmärtämystä solun rakenteesta ja toiminnasta. Opintojaksolla tarkastellaan myös solun toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita.

BI5 Ihmisen biologia > 2 op

Opintojaksolla perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot, lisääntyminen sekä perimän ja ympäristön merkitys ihmisen terveyteen.

Opintojaksolla tarkastellaan myös ihmiselimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan.

BI6 Biotekniikka ja sen sovellukset > 2 op

Opintojakson tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää biologisen tutkimuksen merkityksen tulevaisuuden ongelmien ratkaisemisessa.

Opintojaksolla perehdytään biologian erilaisiin sovelluksiin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa ja luonnonvarojen kestävä kehityksen mukaisessa käytössä. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat geeniteknologian ja mikrobiologian erilaiset sovellukset.

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

BI7 Biologian työ- ja kertauskurssi > 2 op

Pienimuotoisia tutkimus- ja harjoitustöitä sekä kertausta yo-kokeeseen opiskelijoiden toiveiden mukaan.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty)

Maantiede (GE)

Pakolliset opintojaksot

GE1 Maailma muutoksessa > 2 op

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

GE2 Sininen planeetta > 2 op

Opintojaksolla tarkastellaan luonnonmaantieteen ilmiöitä ja syvennetään ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Keskeisenä näkökulmana ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet.

GE3 Yhteinen maailma > 2 op

Opintojaksolla tarkastellaan ihmismaantieteen ilmiöitä ja syvennetään ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemusta. Keskeisenä näkökulmana on luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien ja rajojen arviointi ihmistoiminnan kannalta.

GE4 Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta > 2 op

Opintojakso perehdyttää aiemmilla kursseilla hankittujen maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen tutkielmien laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektien toteuttamisessa. Keskeisiä näkökulmia opintojaksossa ovat osallistuva suunnittelu, maailmanlaajuiset kehitystrendit ja geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa.

Fysiikka (FY)

Pakolliset opintojaksot

FY1–2 Fysiikka luonnontieteenä. Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta > 2 op

FY1 Fysiikka luonnontieteenä > 1 op

FY2 Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta > 1 op

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

FY3 Energia ja lämpö > 2 op

Opintojaksossa tutkitaan termodynaamisia systeemejä, energian siirtymistä systeemien välillä ja energian siirtymisen vaikutuksia. Opintojakso antaa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.

FY4 Voima ja liike > 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan tasaista ja muuttuvaa liikettä. Perehdytään voimaan olennaisena kappaleiden välisiä vuorovaikutuksia kuvaavana suureena. Energiaa ja liikemäärää tarkastellaan mekaniikan keskeisinä käsitteinä ja säilyvinä suureina.

FY5 Jaksollinen liike ja aallot > 2 op

Opintojaksossa perehdytään harmoniseen vuorovaikutukseen ja gravitaatiovuorovaikutukseen sekä niiden aiheuttamiin liikeilmiöihin. Opintojaksossa tutkitaan ja mallinnetaan ääntä ja ääni-ilmiötä mekaanisena aaltoliikkeenä.

FY6 Sähkö > 2 op

Opintojaksossa perehdytään keskeisiin sähköistä vuorovaikutusta kuvaaviin malleihin sekä sähköenergian ja sähkötekniikan käsitteisiin. Opiskelija saa perustiedot yksinkertaisten virtapiirien suunnittelusta ja tutkimisesta. Opintojaksossa käsitellään sähköturvallisuutta ja tutustutaan sähkötekniikan sovelluksiin.

FY7 Sähkömagnetismi ja valo > 2 op

Opintojaksossa perehdytään sähkömagnetismiin ilmiöalueena, jossa sähköiset ja magneettiset vuorovaikutukset esiintyvät rinnakkain. Opintojaksossa käsitellään ajasta riippuvia sähkömagneettisia ilmiöitä sekä tarkastellaan sähkömagneettista säteilyä.

FY8 Aine, säteily ja kvanttuminen > 2 op

Opintojaksossa perehdytään kvanttifysiikan käsitteelliseen ja teoreettiseen rakenteeseen. Opintojakso käsittelee kvanttifysiikan teknologisia sovelluksia. Tarkastelun kohteena ovat erilaiset radioaktiiviseen hajoamiseen, ionisoivaan säteilyyn ja kvanttuminen perustuvat teknologiat.

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

FY9 Fysiikan kertaus > 2 op

Kerrataan lukion oppimäärää. Lasketaan edellisten vuosien ylioppilaskokeiden tehtäviä. Teknisten apuvälineiden käyttö.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty)

FY10 Kokeellisuus fysiikassa > 2 op

Opintojaksolle saa osallistua aikaisintaan toisena opiskeluvuotena. Osallistumisen edellytyksenä on vähintään opintojaksojen 1-3 hyväksytty suoritus.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty)

Kemia (KE)

Pakolliset opintojaksot

KE1–2 Kemia ja minä ja kestävä tulevaisuus > 2 op

KE1 Kemia ja minä > 1 op

KE2 Kemia ja kestävä tulevaisuus > 1 op

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

KE3 Molekyylit ja mallit > 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan hiilen yhdisteitä, niiden rakennetta ja ominaisuuksia. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään molekyylien mallintamisessa. Hiilen yhdisteiden kemian merkitystä opiskelijan omaan elämään tarkastellaan hyvinvoinnin ja terveyden kannalta.

KE4 Kemiaallinen reaktio > 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan erilaisia kemiallisia reaktioita ja niiden merkitystä elinympäristössä. Reaktioiden tarkastelussa edetään havainnoista reaktiotuotteiden päättelyyn ja reaktioyhtälön kirjoittamiseen. Reaktioyhtälöitä käytetään myös reaktion kvantitatiivisessa tarkastelussa.

KE5 Kemiaallinen energia ja kiertotalous > 2 op

Opintojaksossa käsitellään kemiallista energiaa ja energian varastointi- ja hyödyntämistapoja. Perehdytään luonnontieteellisen tutkimuksen suunnitteluun sekä tarkastellaan hapettumis- ja pelkistymisreaktioita ja niiden sovelluksia.

KE6 Kemiaallinen tasapaino > 2 op

Opintojaksossa otetaan käyttöön kemiallisen tasapainon käsite ja tarkastellaan sitä kvantitatiivisesti ja kvalitatiivisesti.

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot

KE7 Kemian kertaus > 2 op

Kerrataan lukion oppimäärää. Lasketaan edellisten vuosien ylioppilaskokeiden tehtäviä. Teknisten apuvälineiden käyttö.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty)

KE8 Kemian laborointi > 2 op

Opintojaksolle saa osallistua aikaisintaan toisena opiskeluvuotena. Osallistumisen edellytyksenä on vähintään opintojaksojen 1–3 hyväksytty suoritus.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty)

Filosofia (FI)

Pakolliset opintojaksot

FI1 Johdatus filosofiseen ajatteluun > 2 op

FI2 Etiikka > 2 op

Valinnaiset valtakunnalliset opintojaksot

FI3 Yhteiskuntafilosofia > 2 op

- Yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteorioiden.
- Vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot.
- Ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina.
- Poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat.
- Hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio.
- Ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki.

FI4 Totuus > 2 op

- Kieli, merkitys ja totuus
- Totuuden luonne ja totuusteorioiden; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus
- Todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi
- Tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen
- Tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka
- Tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen
- • selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen
- ja tulkinta erilaisissa tieteissä

Psykologia (PS)

Pakolliset opintojaksot

PS1 Toimiva ja oppiva ihminen > 2op

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

PS2 Kehittyvä ihminen > 2 op

Opintojaksossa tutustutaan ihmisen psyykkiseen kehitykseen ja siihen vaikuttaviin tekijöihin elämänkaaren eri vaiheissa. Keskeisiin sisältöihin kuuluu mm. tunne-elämän ja vuorovaikutuksen sekä kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa.

PS3 Tietoa käsittelevä ihminen > 2 op

Opintojaksossa käsitellään ihmisen kognitiivisia toimintoja sekä niiden biologista perustaa. Keskeisiin sisältöihin kuuluvat mm. aivojen rakenne ja toiminta sekä havaitsemisen, tarkkaavaisuuden ja muistin hermostollinen perusta sekä niihin liittyviä häiriöitä.

PS4 Tunteet ja mielenterveys > 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan mm. tunteita, tunteiden merkitystä ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin. Mielen-terveyttä ja mielenterveyden häiriöitä sekä niiden taustatekijöitä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ja tasapainon ylläpitämisen keinoja.

eSport-opiskelija: Suositellaan valitsemaan kurssi.

PS5 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen > 2 op

Opintojaksossa perehdytään keskeisiin persoonallisuutta selittäviin teorioihin sekä perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitykseen persoonallisuuden kehittämisessä. Lisäksi tutustutaan sosiaalipsykologian perusteisiin.

Historia (HI)

Pakolliset opintojaksot

HI1 Ihminen, ympäristö ja historia > 2 op

HI2 Kansainväliset suhteet > 2 op

HI3 Itsenäisen Suomen historia > 2 op

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

HI4 Eurooppalainen ihminen > 2 op

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- Tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- Antiikin kulttuurien yleispiirteet
- Demokratian ja tieteellisen ajattelun synty
- Keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- Tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa
- Reformaatio ja tiedon vallankumous
- Valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen
- 1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset

Kohti nykyaikaa

- Taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen
- Tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat
- Demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat
- Tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen
- Sukupuoliroolien murros.

HI5 Ruotsin itämaasta Suomeksi > 2 op

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- Tutkimusmenetelmät ja lähteet
- Käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä
- Keskiaika

- Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen
- Kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen
- Yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri.

Uusi aika

- Reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta
- Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen
- Elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa
- Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla.

Suomi osana Venäjää

- Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty
- Suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide.

HI6 Maailman kulttuurit kohtaavat > 2 op

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- Kulttuurit ja niiden vuorovaikutus

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- Aasian kulttuurit
- Afrikan kulttuurit
- Arktiset kulttuurit
- Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit
- Latinalaisen Amerikan kulttuurit
- Lähi-idän kulttuurit
- Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

HI7 Sotahistoria > 2 op

Opintojaksolla perehdytään maailman sotahistoriaan.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty)

HI8 Historian kertauskurssi > 2 op

Historian kertaamiseen tarkoitettu kurssi.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty)

Uskonto

Evangelisluterilainen uskonto (UE)

Pakolliset opintojaksot

UE1 Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä > 2 op

UE2 Maailmanlaajuinen kristinuskko > 2 op

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

UE3 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä > 2 op

- Hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne
- Jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet
- Buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntauksien ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin
- Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne
- Shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa
- Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa
- Luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys
- Uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä

UE4 Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa > 2 op

- Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio
- Uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset

- Uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa
- Muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinuskko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina
- Uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa
- Uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa

UE5 Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa > 2 op

- Uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä
- Uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa
- Uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana
- Uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa
- Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisien tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla

UE6 Uskonto, tiede ja media > 2 op

- Uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet
- Uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa
- Uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa
- Uskontojen mediajulkisuus
- Uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki.

Ortodoksinen uskonto (UO)

Pakolliset opintojaksot

UO1 Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä > 2 op

UO2 Ortodoksisuus maailmassa > 2 op

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

UO3 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä > 2 op

- Hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan, Intian nykypäivän uskontotilanne
- Jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet
- Buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin
- Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan, Kiinan nykypäivän uskontotilanne
- Shintolaisuus sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa
- Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa
- Luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys
- Uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä.

UO4 Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa > 2 op

- Muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden ilmeneminen suomalaisessa kulttuuriperinnössä
- Kristinuskon tulo Suomeen ja luostarien vaikutus ortodoksisuuteen Karjalassa
- Ortodoksit lännen ja idän välissä, autonominen Suomen ortodoksinen kirkko ja suuntautuminen suomalaiseen yhteiskuntaan
- Kielelliset ja kansalliset ortodoksiset vähemmistöt Suomessa
- Luterilainen ja katolinen kirkko sekä muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa

- Kristinuskon suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina
- Uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa
- Uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa
- Uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa.

UO5 Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus > 2 op

- Uskontojen ja taiteen vuorovaikutus ja uskontojen merkitys taiteen kehityksessä
- Uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa
- Ortodoksisen taiteen muodot: kirkkomusiikki, ikonitaide, arkkitehtuuri, hymnografia
- Raamatun kertomusten ja kristillisen opin tarkastelu taiteen eri muotojen avulla
- Uskontojen ja erityisesti ortodoksisuuden ilmeneminen tämän päivän taiteessa.

UO6 Ortodoksisuus, tiede ja media > 2 op

- Uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa
- Uskonnollisen kielen ja symbolien käyttö eri medioissa
- Uskontojen mediajulkisuus ja ortodoksisen kirkon mediamailma
- Uskonnon käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki
- Tiede, media ja ortodoksisen kirkon eettinen opetus.

Elämäkatsomustieto (ET)

Pakolliset opintojaksot

ET1 Minä ja hyvä elämä > 2 op

ET2 Minä ja yhteiskunta > 2 op

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

ET3 Kulttuurit > 2 op

- Kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana; teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi
- Kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu
- Kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisuus, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämäkatsomukseen, unescon maailmanperintöohjelma
- Suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit
- Kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset
- Etnisyyden, rasismien ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa.

ET4 Katsomukset > 2 op

- Katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne
- Ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi

- Katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana
- Poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön
- Elämäkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämäkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat.

ET5 Uskonnot ja uskonnottomuus > 2 op

- Keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä
- Kristinuskon, islamin, buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet
- Ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet
- Uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonkonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate.

ET6 Tulevaisuus > 2 op

- Tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita
- Tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen: digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka; niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin Yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa
- Globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset
- Yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana
- Erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat.

Yhteiskuntaoppi (YH)

Pakolliset opintojaksot

YH1 Suomalainen yhteiskunta > 2 op

YH2 Taloustieto > 2 op

YH3 Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma > 2 op

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

YH4 Lakitieto > 2 op

Oikeusjärjestyksen perusteet

- Juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet
- Oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö
- Oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä
- Oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueillasopimus- ja vahingonkorvausoikeus

- perhe- ja jäämistöoikeus
- varallisuusoikeus
- tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus
- työoikeus
- asumiseen liittyvä sopimusoikeus
- hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa
- prosessi- ja rikosoikeus
- ympäristöoikeus

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot

YH5 Yhteiskuntaopin kertauskurssi > 2 op

Yhteiskuntaopin kertaamiseen tarkoitettu kurssi.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty)

Terveystieto (TE)

Pakolliset opintojaksot

TE1 Terveys voimavarana > 2 op

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

TE2 Terveys ja ympäristö > 2 op

Opintojaksossa kehitetään valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää sekä perehdytään tutkimustiedon hankkimisen periaatteisiin. Mediaympäristön ohella tarkastellaan myös muiden elinympäristöjen terveysvaikutuksia sekä arvioidaan omien valintojen merkitystä ympäristön terveellisyydelle. Lisäksi opintojaksossa syvennyttään riippuvuuksiin ja niiden vaikutuksiin.

TE3 Terveys ja yhteiskunta > 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiallisia kehityslinjoja sekä tulevaisuuden haasteita yhteiskunnassa. Avataan keskeisiin tarttumattomiin ja tartuntatauteihin liittyviä tekijöitä sekä tarkastellaan sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle. Perehdytään terveyteen ja sairauksiin liittyviin eettisiin kysymyksiin sekä globaaleihin terveyshaasteisiin.

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

TE4 Terveystiedon kertauskurssi > 2 op

Opintojaksossa kerrataan lukion terveystiedon oppimäärää ja harjoitellaan ylioppilastehtäviin vastaamista.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty)

Liikunta (LI)

Pakolliset opintojaksot

LI1 Oppiva liikkuja > 2 op

LI2 Aktiivinen elämä > 2 op

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

LI3 Uudet mahdollisuudet > 2 op

Opintojakson tarkoitus on monipuolistaa opiskelijan liikunnallista osaamista. Tutustutaan uusiin, vähemmän esiintyviin liikuntalajeihin ja -muotoihin sekä haastetaan itseämme soveltamalla tuttuja lajeja uusilla tavoilla. Sisältö suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.

LI4 Yhdessä liikkuen > 2 op

Opintojakson tavoitteena on edistää opiskelijan sosiaalista toimintakykyä ja yhteenkuuluvuutta liikunnan avulla. Työtavoissa painottuvat opiskelijaryhmän aktiivinen osallisuus, toiminnallisuus ja yhteistoiminta. Suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä sovittu ja suunniteltu liikuntaprojekti (esimerkiksi retki, vaellus, liikuntapahtuma, ryhmäyttävä liikunta). sisältö rakentuu opiskelijoiden ideoiden ja toiveiden mukaisesti.

e-Sport-opiskelija: Suositellaan valitsemaan kurssi.

LI5 Virkistystä liikunnasta > 2 op

Opintojakso edistää opiskelijan psyykkistä hyvinvointia, myönteistä minäkuvaa ja opiskeluvireyttä: Pyritään löytämään opiskelijoille mieleisiä liikuntamuotoja, joiden avulla edistää jaksamista. Kokeillaan vireystilaa nostavia sekä rentouttavia ja elämyksellisiä liikuntamuotoja. Opintojaksolla korostuvat liikunnan ilo ja virkistys. Sisältö suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. e-Sport-opiskelija: Suositellaan valitsemaan kurssi.

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

LI6 Vanhat tanssit > 2 op

Jaksolla tutustutaan vanhoihin salonki- ja muihin historiallisiin tansseihin sekä paritanssin saloihin. Lisäksi suunnitellaan ja toteutetaan vanhojen päivän juhlallisuudet. Opintojakso huipentuu vanhojen tansseihin, tanssiesitykseen sekä mahdollisiin iltamiin.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty)

LI7 Harrastuksesta elämäntapa > 2 op

Harrastatko säännöllisesti liikuntaa? Opintojakson voi suorittaa tekemällä itsellesi oman liikuntasuunnitelman (esim. kuntosali, kestävyysliikunta) tai osallistumalla ohjattuun liikuntaan vapaa-ajalla. Suorituskerrat merkitään suorituspassiin ja suoritusten sisällöistä tehdään harjoituspäiväkirja. Opintojakso suoritetaan itsenäisesti. Tarkemmat ohjeet saat liikunnanopettajalta.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty)

e-Sport-opiskelija: Suositellaan valitsemaan kurssi.

LI8 Harrastajasta ohjaajaksi > 2 op

Ohjaatko liikuntaa? Mikäli toimit ohjaajana liikuntaryhmässä, voit saada niistä opintopisteitä. Jakso edellyttää ohjauskertojen merkitsemistä ohjaajapassiin ja harjoituspäiväkirjan täyttämistä, sisältäen tuntisuunnitelmat. Opintojakso suoritetaan itsenäisesti. Tarkemmat ohjeet opintojakson suorittamiseen saat liikunnanopettajalta.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty)

LILD4 Liikunnan lukiodiplomi > 2 op

Lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisesta ja harrastuneisuudesta liikunnassa, pohtien monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään ja kehittäen fyysistä toimintakykyä, liikunnallista erityisosaamista, harrastuneisuutta ja yhteistyökykyä. Diplomi muodostuu liikuntakyvyn, -tietojen, erityisosaamisen/harrastuneisuuden, yhteistyötaitojen ja portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta. Edellytyksenä on, että opiskelija on suorittanut neljä (4) liikunnan opintojaksoa.

Musiikki (MU)

Pakolliset opintojaksot

MU1 Intro – kaikki soimaan > 2 op

MU2 Syke – soiva ilmaisu > 2 op

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan musiikki-identiteettiä ja musiikillisia taitoja. Opintojakson ohjelmistossa monipuolisesti erilaisia musiikkityylejä sekä tutustumista musiikin luovaan tuottamiseen. Opintojakso on vaihtoehtoinen KU2-opintojakson kanssa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

MU3 Genre – globaali uteliaisuus > 2 op

Opintojaksossa on tavoitteena, että opiskelija oppii tuntemaan erilaisia musiikkilajeja, -tyylejä ja –kulttuureja. Opiskelija kehittää musisointitaitojaan.

Arviointi:

numeroarviointi

MU4 Demo – luovasti yhdessä > 2 op

- Tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu
- Musiikillinen tai taiteidenvälinen ryhmän resurssien mukaan
- Musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa

Arviointi:

numeroarviointi

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

MU5 Bändisoitto > 2 op

Kurssi on tarkoitettu opiskelijalle, joka haluaa musisoida pienryhmässä, esim. bändissä. Kurssilla on ryhmäsoittoa ohjatusti sekä itsenäistä harjoittelua.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

MU6 Löydä oma äänesi

– laulu ja äänenkäyttö > 2 op

Opintojaksolla perehdytään äänenkäyttöön tekemällä erilaisia ja monipuolisia äänenkäyttö- ja hengitysharjoituksia, sekä lauletaan yksi- ja moniäänisiä lauluja. Opintojakson ohjelmisto on monipuolista, johon opiskelijat pääsevät vaikuttamaan. Opintojaksolla perehdytään myös mikrofonilaulamiseen. Opintojakson aikana on mahdollisuus saada myös yksityistä lauluopetusta. Opintojakson aikana esiinnyttään, opiskelijoiden toiveet huomioiden, joko koulun tilaisuuksissa tai muussa projektissa.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty)

MULD1 Musiikin lukiodiplomi > 2 op

Lukion musiikin opinnoissa voidaan suorittaa musiikin lukiodiplomi, jossa opiskelija voi tuoda esille omaa musiikillista osaamistaan ja kasvamistaan. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa lukio-aikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja harrastuneisuudestaan musiikissa.

Opiskelija osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa ja kypsyyttä osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja -toiminnoistaan.

Musiikin lukiodiplomin voi toteuttaa yksin tai ryhmän jäsenenä. Musiikin lukiodiplomin edellytyksenä on vähintään neljä lukion musiikin kurssia. Aikaa musiikin lukiodiplomin tekemiseen on koko lukioaika. Lukiodiplomin laajuus on yksi kurssi.

Diplomitodistus on osa lukion päättötodistusta.

Lisää musiikin lukiodiplomista löydät [opetushallituksen diplomisivulta](#).

Kuvataide (KU)

Pakolliset opintojaksot

KU1 Omat kuvat, jaetut kulttuurit > 2 op

KU2 Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt > 2 op

Opintojakso herättelee tarkkailemaan ympärillä olevaa rakennettua ja rakentamatonta ympäristöä. Opintojaksolla tutustutaan arkkitehtuuriin, muotoiluun ja ympäristötaiteen käsitteisiin ja kuviin sekä harjoitellaan mm. kolmiulotteista työskentelyä ja tilan kuvaamisen keinoja. Opintojakso on vaihtoehtoinen MU2-opintojakson kanssa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

KU3 Kuva viestii ja vaikuttaa > 2 op

Opintojaksolla syvennyttään median maailmaan käyttäjänä, tuottajana ja tulkitsijana. Opintojaksolla perehdytään erityisesti digitaaliseen kuvaan, kuvanmuokkaukseen, mainontaan ja sosiaalisen median ilmiöihin sekä tutkitaan kuvan ja median vaikutuksia. Rohkaistutaan ottamaan kantaa ja vaikuttamaan kuvallisen ilmaisun avulla.

KU4 Taiteen monet maailmat > 2 op

Opintojaksolla tutkitaan visuaalisen kulttuurin teoksia ja ilmiöitä eri aikakausilta sekä tuotetaan omia kuvia käyttäen erilaisia tekniikoita. Päädytään taiteen kuvista oman elämän ajankohtaisiin kuviin käyttäen erilaisia materiaaleja ja tekniikoita oman kiinnostuksen mukaan. Mahdollisuuksien mukaan opetuksessa hyödynnetään mm. museoiden tarjoamia mahdollisuuksia (esimerkiksi museovierailu).

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

KU5 Viimeiset vedokset

– abivuoden teokset > 2 op

Opintojakso ajoittuu abivuoteen ja keskittyy sen tapahtumiin. Opintojaksolla rakennetaan mahdollisen abinäytelmän lavasteita sekä ideoidaan ja toteutetaan penkkariteemaan sopivaa rekvisiittaa sekä penkkarilakanoita. Opintojaksolla on mahdollista toteuttaa myös jokin muu yhteinen kuvataideprojekti.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

KULD2 Kuvataiteen lukiodiplomi > 2 op

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa. Kuvataiteen lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin laaja-alaista osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti erilaisia kuvia.

Opintojakson keskeiset sisällöt perustuvat opiskelijan lukiodiplomille asettamiin tavoitteisiin sekä hänen valitsemaansa tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan.

Kuvataiteen lukiodiplomi muodostuu teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia ja kuvataiteen tuntemusta kuvaavasta portfolioista. Kuvataiteen lukiodiplomin suorittamisen edellytyksenä on, että opiskelija on suorittanut neljä (4) kuvataiteen opintojaksoa.

Opinto-ohjaus (OP)

Pakolliset opintojaksot

OP1 Minä opiskelijana > 2 op

Arviointi:

suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty)

OP2 Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus > 2 op

Arviointi:

suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty)

Valinnaiset aineet

VIERAAT KIELET

Ranska, B3-oppimäärä (RAB)

Lukiossa alkava oppimäärä

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

RAB31 Ranskan kielen alkeet > 2 op

Opintojaksolla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä ja opitaan selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista. Lisäksi tutustutaan ranskan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijan aiemmin oppimiin kieliin.

RAB32 Asioidaan ranskaksi > 2 op

Opintojaksolla harjoitellaan erilaisia asiointitilanteita ja opitaan kertomaan itsestä ja lähipiiristä. Opintojaksolla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja tutustutaan erilaisiin viestintästrategioihin.

RAB33 Koulu ja harrastukset > 2 op

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin. Harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja monipuolistetaan vuorovaikutustaitoja.

RAB34 Ranskan kieli maailmalla > 2 op

Opintojakson aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ranskankielisessä maailmassa. Opintojaksolla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamista harjoitellaan pienten viestinnällisten tehtävien avulla.

RAB35 Hyvinvointi ja terveys > 2 op

Opintojakson aiheina ovat hyvinvointi, ihmissuhteet ja ihmisen eri elämänvaiheet. Opintojaksolla harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja keskustellaan arkipäivän asioista. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

RAB36 Kulttuuri > 2 op

Opintojakson aihepiirit liittyvät ranskankieliseen kulttuuriin sen laajassa merkityksessä ja kulttuuri-ilmiöitä tarkastellaan nuorten näkökulmasta.

RAB37 Opiskelu, työ ja tulevaisuus > 2 op

Opintojakson aiheet liittyvät kouluun, opiskeluun ja tulevaisuudensuunnitelmiin.

RAB38 Media > 2 op

Opintojaksolla käsitellään ajankohtaisia aiheita ja harjoitellaan edelleen keskustelutaitoja ja kerrataan aiemmin opittua.

Saksa, B3-oppimäärä (SAB)

Lukiassa alkava oppimäärä

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

SAB31 Tutustutaan toisiimme ja

saksan kieleen > 2 op

Opintojaksossa on tavoitteena mm. vahvistaa mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan sekä löytää itselle sopivia keinoja opiskella kieltä.

SAB32 Matkustellaan ja asioidaan saksan

kielellä > 2 op

Opintojakson aihepiirit liittyvät mm. omaan lähipiiriin ja arkeen sekä tavanomaisiin asiointitilanteisiin.

SAB33 Minä, lähiympäristöni ja

vapaa-aikani > 2 op

Opintojakson aihepiirit liittyvät mm. vapaa-ajan viettoon, harrastuksiin ja kouluun.

SAB34 Saksan kieli ja kulttuuri

maailmalla > 2 op

Opintojakson aihepiirejä ovat mm. kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit, arjen tavat ja traditiot.

SAB35 Hyvinvointi tänään

ja tulevaisuudessa > 2 op

Opintojakson aihepiirit liittyvät hyvinvointiin, terveyteen ja eri elämänvaiheisiin.

SAB36 Kulttuuri > 2 op

Opintojakson aihepiirit liittyvät erilaisiin kulttuuriaiheisiin.

SAB37 Opiskelu, työ ja tulevaisuus > 2 op

Opintojakson aihepiirejä ovat opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä, kuten myös tulevaisuuden suunnitelmat.

SAB38 Yhteinen maapallomme > 2 op

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat ajankohtaiset aiheet, kohdekieliset mediat, sekä lähdekritiikki.

Kotitalous (KO)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

KO1 Kotitalous 1 > 2 op

Opintojaksolla valmistetaan ruokaa, leivotaan ja tehdään erilaisia kodinhoidon tehtäviä. Opintojakson tavoitteena on antaa vinkkejä itsenäiseen arkeen ja asumiseen opiskeluaikana, kiinnittää huomiota omiin ruokavalintoihin ja kulutustottumuksiin ja keventää teoriapainotteista opiskelua. Opintojakson sisältöjä valitaan opiskelijoiden mielenkiinnon mukaan.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

KO2 Kotitalous 2 > 2 op

Opiskelijat suunnittelevat ja toteuttavat erilaisia ruokia ja leivonnaisia. Opintojaksolla tutustutaan mm. kansainväliseen ruokakulttuuriin ja juhlatarjottelun järjestämiseen.

Tavoitteena on vahvistaa opiskelijan tietoja ja taitoja kotitalouden eri osa-alueilla ja keventää teoriapainotteista opiskelua käytännön toiminnalla. Opintojakson sisältöä tarkennetaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

Teatteritaide (TEA)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

TEA1-3 Teatteritaide 1-3 > 2 op

Tavoitteena on yhdessä opiskelijoiden ja muun sidosryhmän kanssa suunnitella ja toteuttaa yksi tai useampi draamallinen esitys (esimerkiksi Kuurina-teatterin kesäteatteriesitys).

Opintojaksolla opitaan draaman ja musiikin keinoja ja menetelmiä käyttäen ryhmätyöskentely-, vuorovaikutus- ja tunnetaitoja. Tutkitaan edellä mainittujen menetelmien merkitystä produktion valmistamisessa.

Opintojakson järjestäjänä on koulun ulkopuolinen yhteistyötaho Kuurina-teatteri. Kokoontuminen pääsääntöisesti Sysmän Teatteritalolla 2-3 h/viikko.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

Tietotekniikka (TEK)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

TEK1 Ohjelmoinnin peruskurssi lukiolaiselle > 2 op

Opintojakson tavoitteena on oppia Python-kielen perusteet, ohjelmoinnin logiikkaa, ohjelmointitekniikka eli ohjaamaan koneen toimintaa ohjelmointikielen avulla sekä oppia muodostamaan yksinkertaisia aliohjelmista koostuvia ohjelmia ja hyödyntämään Pythonin kirjastoja niiden tukena.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

e-Sport-opiskelija: Suositellaan valitsemaan kurssi.

TEK2 Ohjelmoinnin perusteet

– Javan alkeet > 2 op

Opintojakson tavoitteena on oppia Java-kielen perusteet, ohjelmoinnin logiikkaa, ohjelmointitekniikka eli ohjaamaan koneen toimintaa ohjelmointikielen avulla.

Opintojakson suoritus perustuu Helsingin yliopiston Tietojenkäsittelytieteen laitoksen avoimeen MOOC-kurssiin (*Massive Open Online Courses*).

Katso lisätiedot osoitteesta www.mooc.fi

Arviointi:

suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

Käsityö (KÄ)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

KÄ1 Käsityön työpaja 1 > 2 op

Käsityön työpajassa opiskelijaideoi, suunnittelee ja valmistaa mieleisensä käsityötuotteen. Opintojaksoilla voi käyttää valitsemiaan käsityön tekniikoita, työvälineitä sekä materiaaleja. Lisäksi opiskelija dokumentoi ja arvioi omaa työskentelyään sekä tuotosta.

Arviointi:

numeroarviointi

KÄ2 Käsityön työpaja 2 > 2 op

Käsityön työpajassa opiskelijaideoi, suunnittelee ja valmistaa mieleisensä käsityötuotteen. Opintojaksoilla voi käyttää valitsemiaan käsityön tekniikoita, työvälineitä sekä materiaaleja. Lisäksi opiskelija dokumentoi ja arvioi omaa työskentelyään sekä tuotosta.

Arviointi:

numeroarviointi

eSPORT (ES)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

ES1 Pelikasvatus > 2 op

Tavoitteena on tutustua eri e-urheilupeleihin ja pelaamiseen tarvittaviin laitteisiin, oppia yhteistyötä ja yhteishengen luomista.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

ES2 Hyvinvointia urheilijan elämään > 2 op

Tavoitteena on, että e-urheilija saa valmiuksia seuraavista asioista: ruokailu, liikunta, virkistytymis- ja lepotottumukset sekä arkipäivän velvollisuudet.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

ES3 Pelaaminen 1 > 2 op

Opiskelija harjoittelee valitsemaansa peliä /pelejä ja kehittyy omalla tasollaan valmentajan tukemana.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

ES4 Pelaaminen 2 > 2 op

Opiskelija harjoittelee valitsemaansa peliä /pelejä ja kehittyy omalla tasollaan valmentajan tukemana.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

ES5 Pelaaminen 3 > 2 op

Opiskelija harjoittelee valitsemaansa peliä /pelejä ja kehittyy omalla tasollaan valmentajan tukemana.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S= suoritettu, H = hylätty)

ES6 E-urheilu nyt > 2 op

Opiskelija tutustuu e-urheilun tuomiin mahdollisuuksiin ja pelin monipuolistamiseen.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S =suoritettu, H = hylätty)

ES7 E-urheilu elämäntapana > 2 op

Kurssin tavoitteena pelitaidon lisääminen.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

eSPORT-linjan opiskelijalle suositellaan seuraavia opintojaksoja:

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

ÄI9 Vuorovaikutustaitojen syventäminen > 2 op

PSYKOLOGIA

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

PS4 Tunteet ja mielenterveys > 2 op

LIIKUNTA

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

LI4 Yhdessä liikkuen 2 op

LI5 Virkistystä liikunnasta 2 op

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

LI7 Harrastuksesta elämäntapa > 2 op

TIETOTEKNIikka

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

TEK1 Ohjelmoinnin peruskurssi lukiolaiselle > 2 op

Opintojaksojen esittelyt löytyvät tästä oppaasta.

Lukiodiplomit

(lukiodiplomit lakkautetaan syksyllä -27 alkavilta lukiolaisilta, muutostyö on käynnissä syksyn -
29 yo-kirjoituksia varten)

&

temaattiset opinnot

Musiikin lukiodiplomi

MULD1 > 2 op

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena.

Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Diplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Kuvataiteen lukiodiplomi

KULD2 > 2 op

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa. Kuvataiteen lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin laaja-alaista osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti erilaisia kuvia. Opintojakson keskeiset sisällöt perustuvat opiskelijan diplomille asettamiin tavoitteisiin sekä hänen valitsemaansa tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan.

Kuvataiteen lukiodiplomi muodostuu teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia ja kuvataiteen tuntemusta kuvaavasta portfolioista.

Kuvataiteen lukiodiplomin suorittamisen edellytyksenä on, että opiskelija on suorittanut neljä (4) kuvataiteen opintojaksoa.

Käsityön lukiodiplomi

KÄLD3 > 2 op

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan käsityössä. Käsityön lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija osoittaa osaamistaan laadukkaiden käsityötuotteiden omaehtoisessa suunnittelussa, valmistuksessa sekä prosessin arvioinnissa. Opintojakson keskeiset sisällöt perustuvat opiskelijan lukiodiplomille asettamiin tavoitteisiin sekä hänen valitsemaansa tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan.

Käsityön lukiodiplomi muodostuu käsityötuotteesta tai käsityöteoksesta sekä sen suunnittelu- ja valmistusprosessia ja itsearviointia kuvaavasta portfolioista.

Diplomin suorittamisen edellytyksenä on, että opiskelija on suorittanut kaksi (2) käsityön opintojaksoa.

Liikunnan lukiodiplomi

LILD4 > 2 op

Liikunnan lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyään. Liikunnan lukiodiplomi muodostuu liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen/harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.

Liikunnan lukiodiplomin suorittamisen edellytyksenä on, että opiskelija on suorittanut neljä (4) liikunnan opintojaksoa.

Temaattiset opinnot (TO)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

TO1 Lukio-opiskelun TVT-taidot, digiosaaminen > 2 op

Opintojakso on tarkoitettu opiskeltavaksi 1. opiskeluvuotena. Monissa lukion oppiaineiden (esimerkiksi MA, FY, KE, BI, GE) opinnoissa ja kokeissa sekä sähköisissä ylioppilaskirjoituksissa (abitti) edellytetään digitaalisten taitojen ja monien sovellusten hallintaa (mm. GeoGebra, TI-Nspire, LibreOffice (Writer, Calc, Draw), Speed-Crunch, Marvin Sketch, LoggerPro, GIMP, Abitin kaavaeditori).

Opintojaksolla tutustaan sähköisen kokeen (Abitti ja yo-koe) järjestelmään ja ympäristöön. Opetellaan sovellusten käyttöä oppiaineille tyypillisten tehtävien ja esimerkkien avulla sekä kerrataan tekstiasiakirjan laadinnan perusteita. Samalla opiskelija kehittää digitaitojaan, osaamistaan tieto- ja viestintäteknologiassa. Tavoitteena on opiskelijan oma, itsenäinen ja aktiivinen harjoittelu.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

TO2 Sähköiset työvälineet yo-kokeessa > 2 op

Opintojakso on tarkoitettu ensisijaisesti 2. vuoden opiskelijoille, joilla on tarkoitus osallistua matematiikan ja/tai luonnontieteiden yo-kirjoituksiin.

Opintojaksolla syvennetään taitoja esittää matematiikan ja luonnontieteen tehtävien ratkaisuja sähköisesti. Harjoitellaan funktioiden ja tilastojen käsittelyä, matemaattisten mallien muodostamista sekä geometrisia konstruktioita.

Tavoitteena on vahvistaa ohjelmistojen monipuolisen hyödyntämisen taitoja. Harjoitellaan myös tilastoaineistojen ja lukujonojen käsittelemistä ja kuvaamista sekä talousmatematiikan laskuja.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

TO3 Liikennekasvatus > 2 op

Opintojakso toteutetaan yhteistyössä lukion ja liikennekouluyrittäjän kanssa.

Lukio vastaa suunnittelusta (opetussuunnitelma ja työjärjestys) ja myöntää suoritusmerkinnän.

Yrittäjä vastaa käytännön järjestelyistä ja koulutuksen sisällöstä.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

TO4 Kulttuurikurssi > 2 op

Opintojaksolla toteutetaan matka/matkoja erilaisiin kulttuurielämyksiin. Opintojakson sisältöä suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja heidän kiinnostuksen kohteitaan huomioiden.

Vierailukohteita voivat olla mm. teatteri, baletti, ooppera, taidemuseot, konsertit, elokuvat tai erilaiset työpajat.

Vierailukohteisiin perehdytään ennen vierailua yhdessä tarkastellen niitä eri näkökulmista ja vierailujen jälkeen niitä pohditaan ja tulkitaan yhdessä.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

TO5 Esiintymiskurssi > 2 op

Voit suorittaa opintojakson osallistumalla koulun juhlien suunnitteluun ja järjestämiseen. Osoitat aktiivisuutta esiintymällä koulun juhlissa.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

TO6 Työharjoittelu > 2 op

Erilaiset työkokemukset sekä niiden reflektointi toimivat lähtökohtana yhteiskunnalliselle osaamiselle. Opintojakso syventää opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan lukion ulkopuolella.

Saadessaan kokemuksia itsestään työntekijänä, opiskelijan itsetuntemus lisääntyy ja lisäksi hän ymmärtää paremmin omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.

Opintojakson saadakseen työssä on oltava vähintään 30 tuntia. Tehdystä työstä on näytettävä työnantajan antama työtodistus. Lisäksi opiskelijan on tehtävä työskentelystään raportti, jonka tarkemmat ohjeet saa kurssin vastaavalta opettajalta.

TO7 Lastenhoitokurssi /lastenhoitoapu ja kaveritoimintakurssi > 2 op

Opintojakso toteutetaan yhteistyössä päiväkotiyhteistyön ja toimintakeskus Olavin kanssa. Lukio vastaa suunnittelusta (opetussuunnitelma ja työjärjestys) ja myöntää suoritusmerkinnän. Päiväkotiyhteistyö ja toimintakeskus Olavi vastaa käytännön järjestelyistä ja koulutuksen sisällöstä.

Kurssin sisältönä lasten kehitysvaiheisiin perehtyminen, mitä lapset osaavat eri-ikäisinä ja minkälaiset on heidän tarpeensa eri kehitysvaiheissa. Kurssin sisältönä toimii myös 4 tunnin ensiapukurssin suorittaminen, jotta opiskelija osaa antaa hätäensiapua lapselle.

Kurssilla tehdään paljon käytännön leikkejä ja puuhaa eri-ikäisten lasten kanssa sekä perushoitoa. Lisäksi sisältöalueisiin kuuluu kaveritoiminta toimintakeskuksen väen kanssa, kuten pelit, kävely- ja elokuvaseura.

Tavoitteena on osata toimia lapsiperheiden apuna lyhytaikaisissa lastenhoitotehtävissä itsenäisesti sekä ottaa huomioon lapsen kehitystason ja yksilöllisyyden, luoda turvallisen hoito- ja leikkiympäristön, osata pitää lapsesta huolta ja keskittyä lapseen kokonaisvaltaisesti, tietää hyvät ja turvalliset

ulkoilupaikat. Lisäksi tavoitteena on osata huomioida erilaisia ihmisiä ja toimijoita.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

TO8 "Minä tuutorina" –kurssi > 2 op

Kurssin sisältöinä on järjestää uusille opiskelijoille tapaamisia, esitellä kampusta ja näyttää opiskelijoille oleellisia paikkoja sekä opastaa käytännön juttuja ja opintojen aloitukseen kuuluvia asioita. Tuutorointi on pitkälti mukaan ottamista, huomioimista ja avun antamista uuden edessä olevalle opiskelijalle. Tuutoroinnin tavoitteina on lähestyä uutta opiskelijaa ja ottaa hänet osaksi lukioyhteisöä, mahdollistaa se, että uusi opiskelija kokee olevansa tervetullut opiskeluyhteisöön ja helpottaa tutustumista muihin opiskelijoihin.

Tavoitteena on olla osallisena hyvän ilmapiirin luomisessa ryhmään siten, että uuden opiskelijan on sujuvampaa päästä osalliseksi ryhmän toimintaa, kunnioittaa erilaisia opiskelijoita, heidän kulttuurejaan ja kansalaisuuksiaan sekä olla mukana ideomassa ryhmäyttämistä tukevaa toimintaa. Opiskelija laatii työskentelystään tuutorina raportin (noin 1–2 sivua), jossa hän kertoo omasta tuutortoiminnastaan ja menetelmistään tavoitteisiin pääsemiseksi.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty)

TO9 Kulttuurikurssi ystävyyskouluun Saksaan

Opintojaksolla toteutetaan matka Sysmän lukion ystävyyskouluun Saksaan.

Saksalaisen Vechtan koulun Gymnasium Antonianum Vechtan (GAV) kanssa on tehty yhteistyötä jo vuodesta 2001 lähtien ja vaihtovierailun kesto on viikon mittainen.

Vaihtoon osallistuminen ei edellytä oppilaalta saksankielen opiskelua tai hallintaa. Vierailuun perehdytään ennen vierailua yhdessä ja paikan päällä opiskelijat laativat matkastaan opintopäiväkirjaa.

Matkan jälkeen työstetään reflektio ja tämä sisällytetään osaksi opintopäiväkirjaa.

Arviointi:

suoritusmerkintä (S=suoritettu, H=hylätty)

Ohjeita & ainevalintakortti

Vinkit

opintosuunnitelman laatimiseen

Lukion oppimäärä on **vähintään 150 opintopistettä (op)**, joista vähintään 20 op on oltava valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Opintoja on hyvä valita hieman yli 150 opintopisteen.

Tee valintasi lomakkeeseen ympyröimällä
opintojakson tunnus ja numero: esim. ÄI1, ÄI2-3...

Valinnat tehdään alustavasti koko lukion ajalle,
mutta niitä voi tarkistaa ja muuttaa opintojen edetessä.

Koska ylioppilastutkinnon kokeet perustuvat pakollisten ja valtakunnallisten
valinnaisten opintojaksojen tietoihin, on hyvä valita opintojaksoja riittävä määrä.
Koulukohtaisista valinnaisista on myös kokeissa hyötyä.

Matematiikan ensimmäinen opintojakso MAY1 on kaikille yhteinen,
muuten tulee valita joko lyhyt tai pitkä oppimäärä.

Katsomusaine: Katsomusaineista valitaan uskonto, jos kuulut kirkkoon (UE tai UO).
Muut osallistuvat elämänskatsomustietoon.

Kuvataide ja musiikki: pakollisia opintojaksoja on valittava vähintään kolme,
mutta opiskelija voi valita kaikki pakolliset opintojaksot.

eSport-linja: opinto-oppaassa on esitelty opintojaksoihin,
joita eSport-linjalaisen on opiskeltava ja joita suositellaan valittaviksi.

Lopuksi tulee laskea valittujen opintojaksojen kokonaispistemäärä.
Opintopisteet on ilmoitettu aina opintojakson esittelyn yhteydessä.
Valintalomakkeeseen merkitään pakollisten ja valinnaisten opintojen
opintopisteiden määrät sekä opintojaksojen kokonaismäärä.

Opintojaksovalinnat voidaan kirjata muistiin tämän dokumentin
seuraavalta sivulta löytyvään tulostettavaan ainevalintakorttiin.

OPPILAAN NIMI: _____

Ainevalintakortti

VALTAKUNNALLISET OPINTOJAKSOT

Äidinkieli ja kirjallisuus ÄI	ÄI 1	ÄI 2–3	ÄI 4	ÄI 5	ÄI 6–7	ÄI 8	ÄI 9	ÄI 10	ÄI 11	ÄI 12	ÄI 13			
A1-kieli Englanti ENA	ENA 1–2	ENA 3	ENA 4	ENA 5	ENA 6	ENA 7	ENA 8	ENA 9	ENA 10	ENA 11				
RUB1-kieli ruotsi RUB	RUB 1–2	RUB 3	RUB 4	RUB 5	RUB 6	RUB 7	RUB 8	RUB 9						
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus S2	S2 1	S2 2	S2 3	S2 4	S2 5	S2 6	S2 7	S2 8	S2 9	S2 10	S2 11	S2 12		
Matematiikka , lyhyt oppimäärä MAB	MA B 1	MA B 2	MA B 3	MA B 4	MA B 5	MA B 6–7	MA B 8	MA B 9	MA B 10					
Matematiikka, pitkä oppimäärä MAA	MA A 1	MA A 2	MA A 3	MA A 4	MA A 5	MA A 6	MA A 7	MA A 8	MA A 9	MA A 10	MA A 11	MA A 12	MA A 13	MA A 14
Biologia BI	BI 1	BI 2–3	BI 4	BI 5	BI 6	BI 7								
Maantiede GE	GE 1	GE 2	GE 3	GE 4										
Fysiikka FY	FY 1–2	FY 3	FY 4	FY 5	FY 6	FY 7	FY 8	FY 9	FY 10					
Kemia KE	KE 1–2	KE 3	KE 4	KE 5	KE 6	KE 7	KE 8							
Filosofia FI	FI 1	FI 2	FI 3	FI 4										
Psykologia PS	PS 1	PS 2	PS 3	PS 4	PS 5									
Historia HI	HI 1	HI 2	HI 3	HI 4	HI 5	HI 6	HI 7	HI 8						
Yhteiskuntaoppi YH	YH 1	YH 2	YH 3	YH 4	YH 5									
Uskonto UE tai UO	U 1	U 2	U 3	U 4	U 5	U 6								
Elämäntutkimustieto ET	ET 1	ET 2	ET 3	ET 4	ET 5	ET 6								
Terveystieto TE	TE 1	TE 2	TE 3	TE 4										
Liikunta LI	LI 1	LI 2	LI 3	LI 4	LI 5	LI 6	LI 7	LI 8	LI LD4					
Musiikki MU	MU 1	MU 2	MU 3	MU 4	MU 5	MU 6	MU LD1							
Kuvataide KU	KU 1	KU 2	KU 3	KU 4	KU 5	KU LD2								
Opinto-ohjaus OP	OP 1	OP 2												
B3-kieli Ranska RAB	RAB 1	RAB 2	RAB 3	RAB 4	RAB 5	RAB 6	RAB 7	RAB 8						
B3-kieli Saksa SAB	SAB 1	SAB 2	SAB 3	SAB 4	SAB 5	SAB 6	SAB 7	SAB 8						

OPPILAAN NIMI: _____

VALTAKUNNALLINEN PAKOLLINEN

VALTAKUNNALLINEN VALINNAINEN

KOULUKOHTAINEN VALINNAINEN

Ainevalintakortti
KOULUKOHTAISET VALTAKUNNALLISET OPINTOJAKSOT

Kotitalous KO	KO 1	KO 2												
Tietotekniikka TEK	TEK 1	TEK 2												
Käsityö KÄ	KÄ 1	KÄ 2	KÄ LD3											
eSport ES	ES 1	ES 2	ES 3	ES 4	ES 5	ES 6	ES 7							
Lukio-opiskelun TE-aidot, digiosaaminen TO1	TO 1													
Sähköiset työkalut YO-kokeessa TO2	TO 2													
Liikennekasvatus TO3	TO 3													
Kulttuurikurssi TO4	TO 4													
Esiintymiskurssi TO5	TO 5													
Työharjoittelu TO6	TO 6													
Lastenhoitokurssi TO7	TO 7													
Minä Tutorina TO8	TO 8													
Kulttuurikurssi TO9	TO 9													
Teatteritaide TEA	TEA 1	TEA 2	TEA 3											

KOULUKOHTAINEN VALINNAINEN

Opintopisteet yhteensä:

VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET AINEET, OPINTOPISTEET YHTEENSÄ

VALTAKUNNALLISET VALINNAISAIKKEET, OPINTOPISTEET YHTEENSÄ

KOULUKOHTAISET VALINNAISAIKKEET, OPINTOPISTEET YHTEENSÄ

KAIKKI OPINTOPISTEET YHTEENSÄ